alterandi in alteratione preuia ad generationē: nō qꝛ in inſtanti gn̄a-
tiōis attingat formā carnis, tāquā termini ſicut nec attigit mām ſub
ſtantialem carnis tanquā paſſum. Alia inſtantia eſt contra eandē ma
E teriā per dictū Ariſto. vij. metaphiſice: qui dicit qđ domus extra fit a
Secunda domo in anima: ⁊ tamē domus habet verius eſſe in re extra ꝙ in ani-
inſtantia. ma: qꝛ in re extra habet eſſe reale: ſed in anima non habet niſi eſſe co-
gnitum qđ eſt eſſe diminutū: ergo imperfectius: puta eſſe in cognitio
ne poteſt eſſe principium producendi perfecti: ſcilꝫ eſſe in re extra. Ad
hoc dicendū eſt qđ minoꝛ eſt falſa: qꝛ eſſe domus in anima eſt verius
F eſſe ⁊ perfectius ꝙ eſſe eius in re extra. Eſſe enim domus in anima eſt
Solutio. ipſa cognitio anime a qua domus denominatur cognita: ⁊ hec cogni-
inſtantie. tio eſt quedā naturalis perfectio anime: forma autem domus extra nō
eſt niſi oꝛdo ⁊ cōpoſitio partium que eſt aliquid accidentale ⁊ imperfe
ctius ipſa cognitione ⁊ ita perfectius non eſt ab imperfectioꝛe: ſed ecō
uerſo: verūtamen quāuis cognitio domus ſit perfectioꝛ ꝙ forma do-
mus: tamen eſſe cognitū non eſt verius eſſe domus ꝙ eſſe eius in re ex
tra: quia eſt eius eſſe foꝛmale: ſed cognoſcentis: ſemper eſt tamen ſim-
pliciter perfectius: vbi aūt ſubſtantia eſſet cognita ibi cognitio que eſ
ſet accidens ſemper omnimode eſſet imperfectioꝛ ipſa re cognita. Et
ideo nulla cognitio que eſſet accidens poteſt eſſe principiū producen-
di ſubſtantiam: nec per conſequens creādi. Et ſic probata eſt maioꝛ ra
G tionis principalis ⁊ inſtantie contra eam euacuate. Minoꝛ probatur
quantum ad duas eius partes. Et primo quantum ad hanc qđ intelle
ctio angeli ſit accidens: qꝛ non repugnat intellectui angeli diſtincte
intelligere qđ continet intelligibile: etiam ſi intelligibilia poſſent eē
infinita alterius rationis: ⁊ adeo diſparata qđ nullum eoꝛū eſſet prin
cipium cognoſcendi alterū. Nam iſtis poſitis ex parte intelligibis nō
inuenitur ex parte intellectus repugnantia quin poſſit intelligere di-
ſtincte ⁊ perfecte quodlibet illoꝛum ⁊ omnia illa: ſed conſtat qđ repu-
gnantia eſt dicere qđ poſſet hoc facere per vnicā intellectionem: ergo
nō repugnat angelo habere aliam ⁊ aliam intellectionē: hoc autē non
poſſet eſſe ſi intellectio eſſet idem realiter cum ſubſtantia angeli: ergo
H eſt accidens. Propoſitio aſſumpta probatur tripliciter. Primo ex fi-
nitate intellectiōis: Scđo ex finitate intellectus angeli. Tertio ex fi-
nitate eſſentie angeli. Et primo ſic: intelligere vnicum ſi eſſet reſpectu
infinitoꝛum obiectoꝛum diſparatoꝛū includeret in ſe eminēter perfe-
ctiones infinitarū intellectionū que nate eſſent haberi reſpectu illoꝛ:
ſed non poſſet continere eminenter niſi eſſet in ſe infinitum intēſiue:
qꝛ vbi ille intellectiones eſſent ſm propꝛias rationes ibi eſſent infini
te perfectiones alterius rationis propter obiecta que poſita ſunt infi-
nita eſſe ⁊ diſparata: ergo vbi ſunt eminentioꝛi modo opoꝛtet qđ inue
niatur aliqua infinitas non extenſiua: qꝛ illā tollit vnitas actus: ergo
I intenſiua qđ eſt impoſſibile. ¶ Ex ſcđo ſic arguit: quoꝛū pōt eſſe vnuꝫ
intelligere illa poſſunt ſimul intelligere infinita obiecta diſparata: qꝛ
maioꝛis virtutis eſt ſimul intelligere plura diſparata ꝙ pauca: ergo
K infinite virtutis eſt ſimul intelligere: ⁊ diſtincte infinita diſparata. Ex
tertio ſic: vna intellectio requirit vnum obiectū primū ⁊ vnam foꝛma
lem rationē obiectiuam: ſed hoc nō poteſt dari: ergo ⁊c. Probatio mi
noꝛis: illud vnum obiectum non poſſet poni niſi eſſentia angeli: quia
omnia ponuntur adinuicem diſparata: ſed hoc non poteſt eſſe ꝓpter
duo. Primo qꝛ aliquid intelligibile ab angelo eſt infinitum. Nullum
autem finitum poteſt eſſe ratio intelligendi perfecte obiectū infinitū.
Scđo: qꝛ nihil poteſt eſſe ratio cognoſcendi plura alterius ratiōis niſi
eminēter cōtineat omnia illa ſm cognoſcibilitatē: ⁊ per conſequens
ſm entitatē: ergo nihil poteſt eſſe principium cognoſcendi infinita di
ſparata ſi eſſent niſi eminenter cōtineat infinita. Et ſic erit infinituꝫ
qđ non ponitur de eſſentia angeli ⁊ ita probata eſt prima pars mino-
L ris. Scđa pars ꝙuis ſit conceſſa ab Aui. cōmentatoꝛe. c. ij. tamen ad-
huc probatur: quia natura intellectualis nihil producit niſi intelligē
M do ⁊ volendo: ſed angelus eſt huiuſmodi ergo ⁊c. Et ſic probatū eſt ꝙ
Scđa rō. ſubſtātia pure ſpūalis: puta angelus nihil pōt creare. ¶ Scđo probat
principaliter: qꝛ nulla foꝛma materialis poteſt creari ab aliqua crea-
tura: quia foꝛma que creatur prius eſt naturaliter a cauſa efficiente ꝙ
infoꝛmet materiam: ſed foꝛma materialis nō pōt eē ab aliqua creatu-
ra prius naturaliter ꝙ infoꝛmet materiā: ergo ⁊c. Probatio maioꝛis:
quia ſi foꝛma non eſt prius naturaliter ꝙ infoꝛmet materiam: ergo nō
accipit eſſe a ſua cauſa niſi illa actione qua ſubiectū infoꝛmaretur ab
ea: ſed illa infoꝛmato eſt mutatio propꝛie dicta ⁊ non creatio quare ⁊c.
N Probatio mi. nulla creatura poteſt dare foꝛme materiali eſſe per ſe: qꝛ
Secunda ſi poſſet dare eſſe tale poſſet ipſuꝫ conſeruare: ita vt per ſe realiter ſubſi
opinio. ſteret quod non eſt poſſibile quare ⁊c. ¶ His tamē non obſtātibus di-
cendū eſt ꝙ ꝙuis nulli creature ſit cōmunicatum qđ creet tamen non
apparet aliqua ratio conuincens neceſſario ꝙ deus non poſſet facere
aliquam creaturam que poſſit aliquid producere nullo ſuppoſito in
quod agat. Et quia tota repugnantia que videtur eſſe in creatura ne
creet fundatur in duobus: vnum eſt quod creatio videtur requirere in-
finitam potentiā in creante ꝓpter infinitam diſtantiā entis a nō ente
O aliud eſt ꝙ oīs actio creature videtur eſſe per motuꝫ vel mutationem
Cōtra pri que neceſſario ſupponunt ſubiectū. ¶ Ideo hec duo infingētur per oꝛ-
mū ꝑ. opi. dinē. Primo ergo oſtēdetur ꝙ nō eſt neceſſariū illud quod creat habe
An i creā- re virtutē infinitam propter infinitam diſtantiam non entis ab ente.
te exigat ¶ Quod patet primo per hoc ꝙ ens et nihil nō ſunt termini creatio-
virtus in- nis: vt patet ex precedente queſtione. Quod enim creatio dicatur eſſe
finita. de nihilo ſolum intelligitur negatiue: quia non eſt de aliquo nec in ra
tione ſubiecti nec in ratiōe termini. Ex quo poteſt foꝛmari talis ratio
qn̄cunqꝫ actio non habet ſubiectum nec terminum a quo: ſed ſolum
effectum productum niſi effectus productus ſm ſe arguat infinitateꝫ
virtutis productiue non poterit argui ex aliquo quod ſit in actione:
quia non eſt ibi aliud nec ſubiectum nec termini nec diſtantia termi-
noꝛum: ſed creatio eſt huiuſmodi: vt declaratum eſt in queſtione prece
dente: ergo ⁊c. Effectus autem creationis ſm ſe non arguit infinitam

virtutem agentis cum ipſe ſit finitus: ergo ⁊c. ¶ Secundo: quia dato P
ꝙ ens ⁊ nihil eſſent termini creationis: tamen nullam habent inter ſe
diſtantiā. Sicut enim differentia ⁊ diuerſitas non eſt niſi entium in-
ter ſe. Ens enim non eſt diuerſum nec differens a non ente: quia idem
et diuerſum ſunt differentie entis: ſic ⁊ diſtantia non eſt niſi entium: A nō ente
ideo inter ens ⁊ non ens non eſt aliqua diſtantia: ſed differentia et di- nihil dif-
uerſitas non eſt niſi entium. Quod patet in ſpeciali diſtantia que eſt ferēs necꝫ
ſm locum. (Celum enim a nihilo vltra celum diſtat diſtantia locali.) diſtinctū.
Et per eandem rationē illa non diſtant diſtantia foꝛmali quoꝛū vnum
eſt ens ⁊ aliud nihil. ¶ Tertio: quia dato ꝙ diſtarent illa diſtantia nō Q
eſſet infinita. Quod patet dupliciter. Primo quia illa diſtantia non
eſt infinita qua eſt dare maioꝛem: ſed eſt dare maioꝛem diſtantiam
quam ſit illa que eſt entis a non ente quod ponitur terminus crea-
tionis eo ꝙ non ens quod implicat contradictionē multo plus diſtat
ab ente: quia ex ipſo nihil poteſt fieri: quare ⁊c. Item poſitio vel amo-
tio ſubiecti non auget vel minuit diſtantiam terminoꝛum. Tantū eñ
diſtant abinuicē albedo ⁊ nigredo ſi ſint ſeparate: ſicut ſi eſſent in ſub-
iecto: ſed ens ⁊ nihil circa ſubiectū ſuppoſitū non diſtāt in infinitū: qꝛ
foꝛma et priuatio circa ſubiectum ſe habent vt ens ⁊ nihil quoꝛum di-
ſtantiam abſoluit agēs naturale actione naturali: ergo excluſo omni R
ſubiecto ens ⁊ nihil non diſtant in infinitum. Secundum patet: vide- Cōtra. ij.
licet ꝙ non eſt de ratione actionis creature ꝙ ſit motus vel mutatio q̄
ſupponunt ſubiectum: quia non minus eſt poſſibile a deo ſeparare ac-
cidens a ſubiecto dum producitur ab agente naturali ꝙ poſtꝙ produ
ctū eſt: ſed ſcđm eſt poſſibile ſicut fit in ſacramento altaris: ergo ⁊ pri-
mum ſcꝫ ꝙ accidens ꝓducatur non ex ſubiecto nec in ſubiecto ab agē
te naturali cooperante tamen deo non ad productionem: ſed ad talem
exiſtentiam rei producte: ⁊ per cōſequens producetur abſqꝫ mutatio- S
ne que ſubiectum requirit. ¶ Ad primum argumentum in oppoſituꝫ Ad. j. pri.
dicēdū ꝙ nulli creature pōt cōicari ꝙ agat nullo p̄ſuppoſito ex parte
agētis: hoc eñ ē ꝓpꝛiū primi agēt. Sꝫ agere nullo p̄ſuppoſito ex pte
facti pōt cōicari alij a primo agēte. Et ad ꝓbationē dicēdū eſt qđ ſm oꝛ Qualiter
dinem inſtitutum agens creatum agens per artem ſupponit aliquid creature
productum per agens naturale non quia agit per artem (cū deus qui poſſit cō-
nihil ſupponit agat per artem) ſed quia foꝛma rei artificiate ad quam municari
ſolam producendam ſe extendit virtus talis agentis eſt oꝛdo vel com vt creet.
poſitio: que nulla virtute poteſt eſſe niſi in oꝛdinatis ⁊ compoſitis. Et
ſimiliter agens naturale ſupponit materiam a deo productam: quia
agit per ſolam foꝛmam que eſt altera pars compoſiti que non poteſt
producere niſi foꝛmam que de natura ſua eſt altera pars compoſiti ne
effectus productus ſit perfectioꝛ ſuo principio productiuo. Sꝫ ex hoc
non ſequitur quin deus poſſit producere aliquam creaturam puta in
telligentiam que ſe tota ageret producendo aliquid aliud ſm ſe totuꝫ.
¶ Ad ſcđm dicendum ꝑ interemptionem minoꝛis: qꝛ creatio non ha T
bet ꝓpꝛie terminos vt ſupra ꝓbatū fuit vel ſi aliquo modo tolleret ꝙ
ens ⁊ nihil ſint termini creationis inter tales terminos cum nō ſint
ambo poſitiui nulla eſt diſtātia vt fuit oſtēſum ſiſr: vel ſi eſt aliqua di-
ſtantia illa nō eſt finita. Et ꝙuis hoc fuerit ſufficienter probatū: tñ ad
maioꝛē euidentiam notandū eſt ꝙ qn̄ extrema diſtātie ſunt mediata:
tūc tāta eſt diſtātia quāta eſt ꝙtitas medij interpoſiti ſiue ſit quanti-
tas extenſiua ſiue intenſiua: vt patet in diſtantia terminoꝛum quanti
tatiuoꝛum: ⁊ in diſtantia qualitatum contrariarū habentiū medium
Sed qn̄ diſtantia eſt inter extrema immediata tunc tāta eſt preciſe di-
ſtantia extremoꝛum ꝙtum vnuꝫ extremū eſt maius altero. Quod pa
tet: qꝛ vbi non eſt medium inter extrema nihil aliud eſt diſtantia niſi
exceſſus vni⁹ extremi ſup alterū. Alit ei nō pōt ibi ſumi Cū igit ens fi
nitū creatū nō excedat ī īfinitū nihil ſibi coꝛrñdēs qꝛ ñ excedit niſi tm̄
ꝙtū ipſꝫ ē: pꝫ ꝙ nō ē ibi diſtātia īfinita. Ex q̄ pꝫ: ꝙ illđ qđ aſſumit ad ꝓ
bationē iſti⁹ minoꝛis: nō ē verū. ſ. ꝙ īter quodcūqꝫ ens ⁊ nihil ſibi coꝛ
reſpondens ſit tanta diſtantia ꝙ non poſſit dari maioꝛ: qꝛ ſicut eſt ma
ioꝛ exceſſus dei vel totius entis ad nō deuꝫ vel ad totum nō ens ꝙ ſit
iſtius entis puta lapidis ad nō ens ſibi coꝛreſpōdens: ſic maioꝛ eſt di- A
ſtantia dei a non deo vel totius entis a nō ente ꝙ ſit huius entis puta
lapidis a nō ente ſibi coꝛreſpōdente. ¶ Per idem apparet ad ſecūdā
cōfirmationem eiuſdem minoꝛis. ſ. ꝙ nō eſt eadem diſtātia inter oīa
cōtradictoꝛia: qꝛ maoꝛ eſt diſtantia inter deum ⁊ non deū ⁊ inter totū
ens ⁊ nihil ꝙ ſit inter aliquod ens creatum ⁊ nihil ſibi coꝛreſpōdens. B
¶ Ad tertium dicenduꝫ eſt ꝙ inter ens ⁊ nihil nulla eſt propoꝛtio: qꝛ
alterum eſt poſitiuum ⁊ alterum pure negatiuum: ⁊ poſitiui ad nō po-
ſitiuū nulla eſt propoꝛtio. Similiter nulla eſt propoꝛtio diſtantie q̄ eſt Entis ad
inter duo entia creata ad diſtantiam ſi qua ſit inter ens creatū ⁊ nihil nihil pro-
nō propter infinitatem alicuius earū: ſed quia vna eſt poſitiua ⁊ inter poꝛtio nul
extrema poſitiua: altera vero habet vnum extremū negatiuuꝫ. Ex iſta la.
aūt īpropoꝛtione nō ſequitur ꝙ virtus q̄ pōt ſuper vnā diſtātiā ſit īpro
poꝛtionabilis virtuti q̄ pōt ſuper aliā: vt pꝫ per exemplū ſimile. Nul-
la eſt eñ ꝓpoꝛtio diſtantie inter lumen ⁊ tenebꝛas ad diſtantiam ca-
loꝛis a frigiditate cū tñ quelibet ſit finita: ⁊ eadē virtus ſolis pōt ſuper
vtrūqꝫ: qꝛ aerem de tenebꝛa deducit ad lumen: ⁊ de frigiditate ad calo C
rem. ¶ Ad quartum dicendum ꝙ nō opoꝛtet ꝙ illud qđ producit to-
tam rem agat ſe toto: ſed ſufficit qđ illud ꝑ qđ agit contineat virtuali-
ter omne illud qđ producitur. Cōcedendo etiam maioꝛē. Pōt dici ad
minoꝛem ꝙ deus pōt facere creaturā q̄ ſe tota agat puta intelligentiā
aliquā q̄ non haberet materiā partem ſui: ſed ſm ſe totā eſſet actus ⁊
ageret: nec propter hoc eſſet actus primus ꝙuis non eſſet actus per-
mixtus potētie q̄ eſt materia. ¶ Ad quintū dicendū ꝙ actio q̄ eſt ſine D
motu eſt idem cum termino producto niſi qđ includit reſpectum ad
producens. Et ideo non eſt neceſſe ꝙ requirat ſubiectum preter pro-
ductū niſi natura producti hoc habeat. ¶ Propter qđ cuꝫ agere ſine
motu poſſit cōicari creature non opoꝛtet ꝙ omnis actio eius ſuppo- E
nat ſubiectum quantum eſt ex natura actionis ex qua ſola procedit ar
gumentum. ¶ Ad ſextum dicendum eſt ꝙ ſi agens inſtrumentale vo
cetur